

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Управління туризму та курортів Закарпатської ОДА
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці
Луцький національний технічний університет
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

IV Всеукраїнська науково-практична інтернет- конференція

**«СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СЕРВІСНОЇ ЕКОНОМІКИ:
ТУРИЗМ, РЕКРЕАЦІЯ ТА КОМЕРЦІЙНІ ПОСЛУГИ»**

30 вересня 2025 року

Україна, Мукачево

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Управління туризму та курортів Закарпатської ОДА
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці Луцький
національний технічний університет
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького**

**СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СЕРВІСНОЇ ЕКОНОМІКИ:
ТУРИЗМ, РЕКРЕАЦІЯ ТА КОМЕРЦІЙНІ ПОСЛУГИ**

**MODERN TRANSFORMATIONS OF THE SERVICE
ECONOMY: TOURISM, RECREATION AND COMMERCIAL
SERVICES**

**Збірник тез доповідей
IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-
конференції
30 вересня 2025 року**

**Україна, Мукачєво
2025**

УДК 330:338.4-044.922:[338.486.1:338.48-53:338.48-6:658.8](043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 7 від 13 жовтня 2025 р.)*

C91

Сучасні трансформації сервісної економіки: туризм, рекреація та комерційні послуги: збірник тез доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Мукачєво, 30 вересня 2025 р.) /ред. кол.: Л.І. Капітан (гол. ред.) та ін. Мукачєво: МДУ, 2025. 159 с.

***Відповідальний за випуск:** Надія ГОБЛИК-МАРКОВИЧ – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.*

***Технічний редактор:** Надія КАМПОВ – старший викладач кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.*

Редакційна колегія: Капітан Л.І. – д. іст. н., професор (голова); Туріс І.Ю. – к.філол.н., професор; Папп В.В. – д.е.н., професор; Гоблик-Маркович Н.М. – к.е.н., доц.; Лизанець А.Г., к.е.н., доц.; Медвідь Л.І. – к.е.н., доц.; Пугачевська К.Й. – к.е.н., доцент; Кампов Н.С. – ст. викладач.

У збірнику тез за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, аспірантів, здобувачів бакалаврату та магістратури, представників підприємницьких структур на актуальні проблеми сучасної трансформації сервісної економіки.

Тематика конференції охоплює наукові, освітні та практичні погляди на пошук інноваційних ідей трансформації туризму і рекреації та інших послуг у постіндустріальній економіці; визначення стратегічних пріоритетів розвитку на регіональному та міжнародному рівнях.

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів відповідають за точність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних матеріалів та інших відомостей.

Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari>

© Мукачівський державний університет, 2025

© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму, 2025

3. Нечаєва І.А., Шитікова Л.В. Інновації як інструмент антикризового управління підприємством. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2022. № 4(83). DOI: <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2022.4.13>

4. Олійник А. Комплекс антикризового управління в сучасному підприємстві в умовах трансформаційних змін. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2024. №2(14). DOI: <http://doi.org/10.32750/2024-0206>

5. Петрик Т.М., Панахид М.М., Івашко Т.П. Принципи антикризового корпоративного управління: сучасна парадигма. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. Серія економічна. Серія юридична. 2023. Вип. 37. <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8074496>

УДК 338.486.6:005(043.2)

Василь ПАПП

доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту,
управління економічними процесами та туризму,

Неля БОШОТА

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри готельно-ресторанної та музейної справи,

Владислав ОГРАЗАНСЬКИЙ

аспірант
Мукачівський державний університет

ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Сучасні умови функціонування туристичних підприємств характеризуються високим рівнем невизначеності, зумовленим як глобальними викликами, так і внутрішніми трансформаціями вітчизняної економіки. Туристична сфера є однією з найбільш чутливих до зовнішніх чинників, адже її фінансові результати безпосередньо залежать від сезонності, купівельної спроможності населення, валютних коливань та інвестиційного клімату. За цих умов ефективний фінансовий менеджмент постає необхідною передумовою забезпечення стабільного розвитку туристичних підприємств, підвищення їх конкурентоспроможності та формування фінансової стійкості. Саме тому дослідження механізмів та інструментів фінансового управління у туристичній сфері набуває особливої наукової та практичної значущості.

Тема фінансового менеджменту в туризмі широко висвітлена в наукових працях вітчизняних дослідників. Зокрема, Виговський Д.С. досліджує тенденції та перспективи розвитку туризму в Україні та світі [1]. Методичні положення формування фінансової стратегії сталого розвитку підприємства туризму розглянуто Грищенко С.І. [2]. Зеленською О.О., Алешугіною Н.О. та Філоненко І.М. визначено фінансовий стан і перспективи розвитку туристичного бізнесу України в умовах нестабільності [3]. Паламарюк М. та Наконечний К. розглядають ключові економічні аспекти адміністративного

менеджменту в туристичних організаціях [4]. Туризм як потенціал відновлення та модернізації українського суспільства досліджено у науковій праці Федорченко В.К., Федорченко-Кутуєв П.В., Федорченко Н.В. та Василюк О.І. [5].

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних засад та визначення практичних підходів до удосконалення фінансового менеджменту туристичних підприємств з урахуванням сучасних економічних умов, глобальних викликів та особливостей розвитку галузі.

Фінансовий менеджмент у діяльності туристичних підприємств є ключовим елементом забезпечення їх конкурентоспроможності та стійкого розвитку. Він являє собою цілеспрямовану систему управління фінансовими ресурсами, що включає планування, організацію, контроль та аналіз руху грошових потоків. Особливістю туристичної сфери є її висока залежність від сезонних коливань, макроекономічної ситуації та глобальних умов, що зумовлює необхідність формування гнучких фінансових стратегій.

Основними завданнями фінансового менеджменту туристичних підприємств виступають оптимізація структури витрат і доходів, забезпечення ліквідності та платоспроможності, залучення та ефективне використання фінансових ресурсів, а також інвестиційне планування. Важливою складовою є управління ризиками, серед яких основними є валютні коливання, зміни рівня попиту та форс-мажорні обставини.

У сучасних умовах особливого значення набуває застосування інструментів бюджетування, фінансового планування та системи показників рентабельності. Активне впровадження цифрових технологій (CRM-систем, онлайн-аналітики) сприяє підвищенню точності прогнозування та оперативності прийняття управлінських рішень.

На сучасному етапі трансформації туристичної галузі вагомим чинником розвитку фінансового менеджменту стає вплив глобалізаційних процесів і цифровізації, а також необхідність адаптації до умов воєнного часу. Це актуалізує питання пошуку нових джерел фінансування, підвищення ефективності використання наявних ресурсів і розвитку внутрішнього туризму як одного з пріоритетних напрямів стабілізації фінансових результатів туристичних підприємств України.

Отже, фінансовий менеджмент туристичних підприємств відіграє ключову роль у забезпеченні їх стабільності та конкурентоспроможності. Ефективне управління фінансовими ресурсами дозволяє мінімізувати вплив сезонності, валютних коливань та кризових явищ на результати діяльності. Подальші наукові дослідження доцільно зосередити на питаннях удосконалення механізмів управління фінансовими ризиками, впровадження інноваційних фінансових інструментів, розроблення моделей прогнозування фінансових результатів у туризмі. Важливим напрямом досліджень є також вивчення можливостей інтеграції цифрових технологій у фінансовий менеджмент та пошук нових джерел інвестицій для відновлення і розвитку туристичної галузі України.

Список використаної літератури

1. Виговський Д.С. Тенденції та перспективи розвитку туризму: Україна та світ. *Причорноморські економічні студії*. 2024. Вип. 86. С. 15–20.
2. Грищенко С.І. Методичні положення формування фінансової стратегії сталого розвитку підприємства туризму. *International Scientific Journal «Internauka»*. Series: «Economic Sciences». <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2025-2>
3. Зеленська О.О., Алешугіна Н.О., Філоненко І.М. Фінансовий стан і перспективи розвитку туристичного бізнесу України в умовах нестабільності. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2025. №1(41). С. 359-371.
4. Паламарюк М., Наконечний К. Адміністративний менеджмент в туристичних організаціях: ключові економічні аспекти ефективного управління. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 73. С. 73–82.
5. Федорченко В.К., Федорченко-Кутуєв П.В., Федорченко Н.В., Василець О.І. Туризм – потенціал відновлення та модернізації українського суспільства. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. 2022. Вип. 4(56). С. 17–29.

УДК 005.95/.96:338.488.2:640.4(043.2)

Станіслава Пасека

доктор економічних наук, професор,
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

МЕНЕДЖМЕНТ ПЕРСОНАЛУ В ЗАКЛАДАХ ГОСТИННОСТІ

Менеджмент персоналу у готельно-ресторанних комплексах (ГРК) є вагомим чинником їх успішності, проте в Україні ця сфера стикається з низкою системних проблем та викликів. Українські реалії свідчать про високу плинність кадрів, дефіцит кваліфікованих спеціалістів, недостатні інвестиції в навчання та мотивацію працівників, які призводять до зниження якості сервісу в готелях та ресторанах, втрати клієнтів і, як наслідок, зменшення прибутків. Додатковими викликами стали наслідки воєнного стану: міграція персоналу, зниження туристичного потоку, необхідність адаптації до нових економічних умов. Відсутність ефективних стратегій управління персоналом обмежує конкурентоспроможність українських ГРК на міжнародному ринку, що потребує наукового осмислення та практичних рішень.

Стрімкий розвиток готельно-ресторанного бізнесу в Україні та зростання вимог споживачів до якості обслуговування в умовах висококонкурентного середовища вимагає високої якості обслуговування. Тому саме кваліфікований та мотивований персонал стає ключовою конкурентною перевагою ГРК, визначаючи рівень сервісу, задоволеність клієнтів та, зрештою, фінансові результати діяльності. Персонал як ключовий ресурс у сфері послуг безпосередньо впливає на лояльність клієнтів і репутацію закладів. Сучасні виклики, такі як цифрові трансформації, зміни у трудовому законодавстві,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>